

I Усваја се Акциони план за унапређење положаја особа са инвалидитетом у граду Ужицу за период 2018-2020. година.

II Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном листу града Ужица" са Акционим планом.

**АКЦИОНИ ПЛАН
ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА
ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ
У ГРАДУ УЖИЦУ
ЗА ПЕРИОД
2018. - 2020. ГОДИНЕ**

1. УВОД

Локални акциони план у области инвалидности, као стратешки документ локалне самоуправе, који усваја Скупштина, повезује конкретне мере и акције које треба предузети да би се на одговарајући начин одговорило на потребе и права особа са инвалидитетом у локалној заједници.

Локални план се заснива на потребама особа са инвалидитетом и садржи начине најрационалнијег коришћења постојећих ресурса у циљу њихове пуне интеграције у локалну заједницу.

У њему су идентификоване потребе особа са инвалидитетом, постојећи ресурси, опис решења, мера и корака које треба предузети, временски рокови за реализацију дефинисаних активности, субјекти одговорни за спровођење мера и извори финансирања.

План садржи мерљиве и реалне циљеве, методе за реализацију, временски оквир и расподелу одговорности.

Активна улога у иницирању и унапређењу постојећих и стварању нових услова за равноправно учешће особа са инвалидитетом у свим областима живота заједнице, даје се особама са инвалидитетом и организацијама које заступају њихова права и интересе. У партнерству са институцијама локалне самоуправе и осталим заинтересованим странама.

Одавно је познато да се конкретни проблеми људи најбрже и најпотпуније решавају тамо где и настају и где се свакодневно дешавају, а то је на локалном нивоу. Особе са инвалидитетом су рањиви слој друштва коме је потребно посветити посебну пажњу да би равноправно са другим грађанима уживали своја основна људска права и живели нормално. С друге стране, познато је и то да се ни најбољи ресурси не могу ефикасно искористити ако не постоји план за њихово наменско коришћење, контролу и евалуацију.

Сврха израде ЛАП-а огледа се у потреби етапног и континуираног заједничког рада на стварању погодног окружења за целу заједницу. Општи Циљ укључивања области инвалидности у локалну политику је учешће локалне власти и представника заинтересованих група у:

а) Уклањању постојећих препрека кроз:

- Прилагођавање окружења,
- Обезбеђивање доступности информација свим особама са инвалидитетом у одговарајућем формату,
- Спровођење антидискриминаторских закона, подзаконских аката, прописаних мера и процедура;

б) Превенцији стварања нових препрека кроз:

- Интегрисање стандарда приступачности у планове урбаног развоја града,
- Рад на унапређењу приступачности електронског окружења;

ц) Стварање окружења које подржава особе са инвалидитетом кроз

- Развијање дневних услуга у заједници (дневни боравци, помоћ у кући, лични праилац детета)
- Развијање услуге подршке за самосталан живот (персонална асистенција становање уз подршку, обука за самостални живот и друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву)
- Обука запослених у јавним службама о приступу инвалидности заснованом на равноправности, људским правима и социјалном моделу,
- Кампање у циљу подизања свести грађана о потреби за пуним учешћем особа са инвалидитетом у друштву,
- Стварање инклузивних служби у редовном систему (образовање, здравствена заштита, службе социјалне заштите),
- Адекватну процена ситуације у којој се налази свака особа са инвалидитетом,
- Развој посебних служби подршке (Дневни центри, предах смештај, тумачи знаковног језика, прилагођени превоз особа са инвалидитетом, техничка средства).

1.1. Стварање једнаких могућности

Равноправан положај особа са инвалидитетом у односу на остале грађане захтева континуиране акције против дискриминације. Дискриминација по основу инвалидитета јесте поступање према особама са инвалидитетом које је различито од поступања према другим особама и то само због њихових личних својстава, у овом случају инвалидитета. Дискриминација такође означава ускраћивање права због инвалидитета, што онемогућава особе са инвалидитетом да несметано уживају људска права која се стичу рођењем.

Борба против дискриминације се одвија применом антидискриминаторских закона. Међутим, ако имамо добар антидискриминаторски закон, то не значи да смо дошли до пуног укључења особа са инвалидитетом у све сфере живота. Да би то постигли потребно је спроводити активности ка изједначавању могућности које заправо представљају позитивне мере и афирмативне акције којима друштво покушава да обезбеди потпуну укљученост особа са инвалидитетом у друштво (нпр. постепена, систематична, континуирана реконструкција јавних објеката која нису приступачна).

Кључни документ који говори о концепту изједначавања могућности под називом „Стандардна правила о изједначавању могућности за особе са инвалидитетом“ усвојен је 20. децембра 1993. године на Генералној скупштини Уједињених Нација. Наведени документ у уводном делу поред осталог даје дефиницију изједначавања могућности:

"Термин „изједначавање могућности“ означава процес који различите друштвене системе и средине, као што су услуге, активности, информације и документација, ставља на располагање свима, нарочито особама са инвалидитетом. Принцип једнаких права подразумева да су потребе сваког појединца једнако важне, да оне морају чинити основу за планирање друштва и да сви ресурси морају бити употребљени тако да сваки појединац има једнаке могућности за једнако друштвено учешће.

Особе са инвалидитетом су чланови друштва и имају право да живе у својим локалним заједницама, и сходно томе, да добију потребну подршку унутар система образовања, здравства, запошљавања и др.. Како особе са инвалидитетом остварују једнака права, оне треба да имају и исте обавезе. Постизањем ових права, друштва треба да повећавају своја очекивања од особа са инвалидитетом. Као део процеса за изједначавање могућности, треба помоћи особама са инвалидитетом да прихвате пуну одговорност као чланови друштва.

Основни принципи изједначавања могућности су:

- Распољивост и приступачност служби и услуга, активности, информација и документације.
- Неопходно је узети у обзир потребе особа са инвалидитетом приликом планирања система служби и услуга, друштвених или пословних активности.
- Средства треба да се усмеравају (планирају и потражују) за повећање доступности и расположивости сервиса.
- Неопходна подршка треба да буде обезбеђена у оквиру заједнице и колико год је то могуће у оквиру основних служби подршке и услуга.
- Успешно изједначавање могућности води ка истим обавезама и одговорности особа са инвалидитетом према друштву. "

Ови привилеги базирани су на „Стандардним правилима Организације Уједињених нација“. Овај документ има карактер декларације, што значи да је више препорука за државе потписнице које су их потписале. Иако није правно обавезујући, документ УН представља јак инструмент који може помоћи државама и локалним заједницама да предузимају активности у циљу стварања једнаких могућности за све грађане.

Стандардна правила почивају на следећим начелима:

- Поштовања достојанства особа са инвалидитетом,
- Учешће ОСИ у одлучивању о питањима која се тичу ОСИ,
- Недискриминација
- Права на компензацију повећаних издатака
- Доступности права, средстава, информација.

У складу са наведеним могу се извести основни принципи изједначавања могућности:

- Распољивост и приступачност сервиса, активности, информација и документације.
- Неопходност респектовања потреба ОСИ приликом планирања било којих сервиса, друштвених или пословних активности,
- Планирање средстава намењених за обезбеђење приступачности и располољивости сервиса,
- Подршка треба да буде обезбеђена у оквиру заједнице и колико је то могуће у оквиру основних служби подршке и сервиса.

Сврха Стандардних правила УН јесте да ОСИ уживају иста права и имају исте обавезе као и остали чланови друштва у коме живе. Успешно изједначавање могућности води ка изједначавању дужности и одговорности особа са инвалидитетом према друштву.

2. ОПШТИ ПОДАЦИ О ГРАДУ УЖИЦУ

Ужице је један од највећих градова Западне Србије и представља административни, привредни и културни центар по површини највећег округа у Србији – Златиборског округа. Златиборски округ се простире на површини од 6.172 км² и у њему живи 284. 929 становника*.

Округ обухвата 10 локалних самоуправа – девет општина: Ариље, Бајина Башта, Чајетина, Косјерић, Нова Варош, Пожега, Прибој, Пријеполје, Сјеница и град Ужице.

Ужице се налази у регији која представља тремеђу између Републике Србије, Црне Горе и Републике Српске и приближно је подједнако удаљено од престоница Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине (Ужице – Београд 200 км, Ужице – Подгорица 235 км, Ужице – Сарајево 190 км). Територија града Ужице лежи у југозападном делу Србије, односно у централном делу Златиборског округа. Простире се на 666,15 км² површине (0.77% територије Републике Србије) и према попису из 2011. године има 78.018 становника*, који живе у 41 насељу.

2.1. Демографска слика

Према подацима Републичког завода за статистику (*Публикација: Општине и региони у Републици Србији, 2017.*) у 2016. години:¹

- у граду Ужицу, на површини од 667 км² живи 75.097 становника, тако да је просечна густина насељености 113 становника/км²;
- природни прираштај на хиљаду становника је -4,6;
- стопа укупног фертилитета² је 1,5
- морталитет на хиљаду становника је 13,6;
- очекивано трајање живота мушкарца 74,5 и жена је 78,2 година;
- од укупног броја становника 73,8 % је радно способно;

У табели 1. приказана је промена броја становника у граду Ужицу, укључујући и градску општину Севојно.

Година	Укупан број становника	Промена броја становника	Индекс промене броја становника
1981	77.049	/	/
1991	82.303	5.254	106,8
2002	83.022	719	100,8
2011	78.040	-4.982	93,9
2014	76.364	-1.676	97,8
2015	75.805	-559	99,3
2016	75.097	-708	99

Табела 1. Тенденције у промени броја становника
Извор: Републички завод за статистику - РЗС

Увидом у податке који говоре о кретању броја становника на подручју града Ужица, може се закључити да је у периоду од 2011. до 2016. године дошло до смањења укупног броја становника за 3,8 %.

¹ Процене становништва за послипописну 2016. годину урађене су на основу базе Пописа становништва, домаћинстава и станова 2011. године и процењеног броја становника крајем претходне године (31. децембра 2015) и резултата обраде статистике природног и механичког кретања становништва у 2016. години (унутрашње миграције).

² Коэффициент који показује број рођене деце по жени у плодном раздобљу живота (15-49). Стопа од 2,1 обезбеђује просто обнављање становништва, стопа од више од 2,1 доноси популациони раст, док стопа нижа од 2,1 резултује смањењем становништва, а уколико не постоје имиграција и емиграција, односно уколико је њихов салдо једнак нули.

2.2. образовање

2.2.1. Образовна структура становништва

	Попис 2002			Попис 2011		
	укупно	младићи	девојке	укупно	младићи	девојке
Укупно становништво 15 и више година	69.964	33.983	35.981	67.503	32.558	34.945
Без школске спреме	3.536	466	3.070	1.574	113	1.461
Непотпуно основно образовање	8.085	3.026	5.059	5.587	1.701	3.886
Основно образовање	17.043	7.818	9.225	13.564	6.265	7.299
Средње образовање	32.915	18.259	14.656	35.834	19.365	16.469
Више образовање	3.682	1.875	1.807	4.372	2.094	2.278
Високо образовање	4.336	2.311	2.025	6.380	2.944	3.436
Непознато	367	228	139	192	76	116

Табела 2. Упоредни преглед образовне структуре становништва између два пописа
Извор: Републички завод за статистику - РЗС

У табели 2. приказана је образовна структура становништва града Ужица између два пописа.

Према расположивим подацима РЗС из 2011. године, структура становништва старости старог 15 и више година, према степену школске спреме, може се закључити да је:

- 2,3% становништва без школске спреме
- 20% има само основно образовање
- 53% становништва је са завршеном средњом школом
- 6,5% има више, а 9,5% високо образовање.
- 69% становништва преко 15 година има средње више или високо образовање.
- На основу података из пописа становништва из 2011. године 8,3% становништва града Ужица преко 15 година нема основно образовање.

Неписмена лица - Када су у питању неписмена лица, у граду Ужицу, према попису из 2011. године, 1,44% становништва старости 10 и више година је регистровано као неписмено.

У табели 3. приказана структура становништва према компјутерској писмености и полу.

Категорије	ГРАД УЖИЦЕ			
	УКУПНО	Компјутерски писмена лица	Лица која делимично познају рад на рачунару	Компјутерски неписмена лица
УКУПНО	67.503	24.507	9.677	33.319
мушкарци	32.558	12.037	5.010	15.511
жене	34.945	12.470	4.667	17.808

Табела 3. Структура становништва старог 15 година и више према компјутерској писмености и полу / попис 2011
Извор: Републички завод за статистику

Када су у питању подаци о компјутерској писмености, од укупног броја становника старости 15 и више година у граду Ужицу:

- 49,35% становништва се изјаснило као компјутерски неписмено,
- 14,33% становништва делимично познаје рад на рачунару,
- 36,3% становништва се изјаснило да су компјутерски писмени,
- 26,38% компјутерски неписмена лица чине жене,
- 22,97% компјутерски неписмена лица чине мушкарци.

У табели 4. приказан је капацитет образовних институција 2017/2018. године у граду Ужицу

	Број установа	Број образовних профила	Број ученика/студената
Предшколска установа	10 објеката (1 објекат у изградњи)	/	2008
Основна школа	9	/	6094
Музичка школа	1	/	основна 329
		2	средња 42

Специјализована школа	1 ОШ за образовање ученика са сметњама у развоју	/	25
Средња школа	6	13 подручја рада 69 образовна профила (55+14 у специјалним одељењима / у одељењима за ученике са сметњама у развоју у две техничке школе)	3917
Висока Пословно Техничка школа струковних студија	1	6 основне студије и 7 специјалистичке студије	1067
Учитељски Факултет	1	2	1000
Консултативни центар приватних универзитета	2	1	180

Табела 4. Капацитети образовних институција града Ужица 2017/2018. год.

Највећи број незапослених према подручјима рада (ако не рачунамо лица без занимања) је евидентиран у трговини, угоститељству и туризму, економији, праву и администрацији, машинству и обради метала, текстилству и саобраћају.

Оваква структура је условљена управо структуром средњих школа, као и структуром привреде у претходном периоду али и бројем технолошких вишкова.

Несинхронизација између привреде и образовања је један сегмент одлике незапослених образовних профила, други је неформално образовање које остаје ван система – квалификације стечене на овакав начин се не вреднују приликом запошљавања. Имајући у виду наведено, закључујемо да образовни систем није усклађен са новим захтевима привреде и да је неопходно доста радити на праћењу и коришћењу релевантних података са тржишта рада у циљу планирања уписа. Исто тако, неопходно је пратити потребе привреде и у континуитету прилагођавати понуду образовних профила.

Регионална привредна комора Златиборског управног округа активно прати потребе привреде за кадровима у региону. С обзиром на чињеницу да је неусклађеност понуде и тражње на тржишту радне снаге у Србији један од великих проблема који оптерећује пословање привредних субјеката као и на неопходност унапређења струковног образовања и усклађивања квалификација и знања која се нуде са потребама тржишта рада, Комора је активно укључена у процес увођења дуалног модела образовања у образовни систем Србије. Покренут је низ пилот пројеката које ПКС реализује са партнерима са циљем да постепено прерасту у систем дуалног образовања. У том процесу посебно је важна сарадња привреде и образовног сектора и то не само у реализацији, већ и у припреми и организацији увођења дуалног образовања у школски систем Србије, где је улога Коморе веома значајна.

2.3. Привреда

На подручју града Ужица, према званичним подацима Агенције за привредне регистре (последње ажурно стање које се односи на период од 01.01. – 30.06.2017. године) регистровано је 857 активних, 22 новооснована и 9 угашених привредних друштава. У истом периоду 2017. године регистровано је 2842 предузетника, 122 новооснованих и 129 угашених предузетника).

У области привреде највећи значај за развој имају индустрија, туризам, грађевинарство и пољопривреда (воћарство и сточарство), саобраћај и везе.

Водеће гране су металска индустрија, прерада обојених метала, текстилна и дрвна индустрија. Носиоци привредне активности су: Ваљаоница бабра - Севојно, Импол – Севал, Јединство – Ужице, Путеви - Ужице, Први партизан – Ужице.

Пољопривредно земљиште заузима око 55% територије града. У структури пољопривредних површина највеће учешће од 35% остварују пашњаци са површином од 11654 ха, затим њиве чије је учешће од 29% са површином од 9773 ха, ливаде 28% са површином од 9232 ха и воћњаци 8% са површином од 2623 ха.

Оно што карактерише пољопривреду ужичког краја су: узгој воћа (малина, шљива и јабука) и поврћа, стакленици на обронцима брда, развој пчеларства, производња локалних специјалитета. Најразвијенија делатност у агроиндустрији је прерада воћа замрзавањем, лековитог биља и шумских плодова, а постоје капацитети и за производњу сокова, воћних сирупа, џемова, мармелада, компота и прерађевина од поврћа. Тренутно је у успону сточарство.³

Крајем 2014. године, Градско веће је формирало Привредни савет за велика предузећа и Привредни савет за мала и средња предузећа Града Ужица, за потребе координације активности у спровођењу политике и пројеката локалног економског развоја. У раду Привредних савета учествују представници привреде и локалне власти.

Почетком 2016. године, градоначелник Града Ужица формирао је радни тим за привлачење инвестиција и поспешивање запошљавања чији је задатак да идентификује могуће инвестиционе локације и доведе их на потребан ниво употребљивости који би био задовољавајући за могућег инвеститора. Такође, задатак радног тима је да дефинише мере и подстицаје за нова улагања који ће бити у складу са свим законским и подзаконским актима који регулишу ову област.

2.3.1. Инструменти локалног економског развоја

Одсек за локални економски развој послује у оквиру Градске управе за инфраструктуру и развој града Ужица. Задатак одсека је првенствено сарадања са локалном привредом. На овај начин, одсек је у сваком моменту упознат са могућностима и потребама локалне привреде и на тај начин дефинишу се планови и документи за даљи развој постојећих и привлачење нових инвеститора.

Бизнис инкубатор центар д.о.о. Ужице налази се поред магистралног пута Београд - Ужице, у Индустријској зони ЈЛ у Севојну, 5 km од Ужица. Располаже пословним простором од 1600 m², у оквиру кога се налази двадесет пословних јединица површине од 22 m² до

³ Одељење за привреду града Ужица, Одсек за пољопривреду

116 m², седам канцеларијских јединица од 15m² до 30 m², као и административни део са конференцијском салом. Тренутно у Бизнис инкубатору послује 13 фирми, које запошљавају 160 лица.

Бизнис инкубатор обезбеђује подршку младим привредним субјектима, који су основани у протекле три године од дана конкурсања за простор у Инкубатору. Оваква правна лица стичу право на циклус од четири године у виду субвенционисане цене закупа пословног простора, административне и техничке помоћи и обука.

Бизнис инкубатор је систем који помаже предузетницима да у првим годинама пословања опстану на тржишту, као и у подстицају и развоју предузетничког духа ког младих, ради покретања сопственог бизниса, а све у циљу смањења незапослености.

Делатности које подржава инкубатор су производне, иновативне и интелектуалне. Поред подршке привредних субјеката у склопу инкубатора, Бизнис инкубатор центар Ужице омогућава саветовања и обуке потенцијалним предузетницима, као и привредним субјектима који већ обављају своју делатност на тржишту.

Бизнис инкубатор у оквиру својих просторија поседује и салу за састанке и презентације, заједничке просторије за станаре, (комплет опремљене чајне кухиње, канцеларију за станаре са рачунарима и неограничен приступ интернету, гардероба, туш кабине, као и друге заједничке просторије, апарате и уређаје који су потребни за нормално и функционално обављање пратећих потреба станара).

Од краја 2016. године у просторијама Бизнис инкубатор центра смештена је делатност Удужења инвалида церебралне и дечије парализе Ужице која се базира на сушењу биљних поризвода (воћа и поврћа), а која ће у 2018. години прерасти у Предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом. То предузеће, путем различитих развојних модела које пружају тренутна законака решења, а уз подршку Града Ужица, требало би да постане генератор стварања предуслова за одрживо и дугорочно запошљавање особа са инвалидитетом у Ужицу.

Регионална развојна агенција Златибор – организација заснована на знању и катализатор процеса социо-економског развоја Златиборске области.

Мисија РРА Златибор је да допринесе одрживом социо-економском развоју и стабилности Златиборске области, подстицањем конкурентних заједница погодних за живот, рад и пословање, применом стратешког планирања, промоцијом погодног пословног окружења, маркетингом територије и реализацијом развојних иницијатива заједнице.

РРА Златибор иницира и омогућава одрживо регионално партнерство одговорних и отворених носилаца социо-економског развоја Златиборске области. Професионалном подршком у анализама, консултацијама са интересним групама и дискусијама, помаже у креирању приоритета и примени мера регионалног развоја.

2.4. Незапосленост

2.4.1. Кретање незапослености

У децембру 2017. године према подацима Националне службе за запошљавање, на територији града Ужица, заједно са Градском општином Севојно је евидентирано 4188 активних незапослених лица што је за 17,3% мање него крајем 2016. године.

Година	Тражиоци запослења	Активна незапослена лица	Привремено неспособни или неспремни за рад	Странци	Привремени и повр. послови	Запослени који траже пром. запослења	Друга лица која траже промену запослења
2014	7016	5212	1514	5	231	7	47
2015	6750	4873	1484	6	315	10	62
2016	6551	5063	1018	6	397	10	57
2017	5478	4188	962	4	254	29	41

Табела 6. Структура лица која траже запослење у Граду Ужицу заједно са градском Општином Севојно
Извор: НСЗ, филијала Ужице

Оно што уочавамо у табели број 6. је податак да је у 2018. у односу на 2017. годину, смањен број незапослених лица која су привремено неспособна за рад или неспремна за рад, као и смањен број лица која траже посао а која су ангажована на привременим и повременим пословима.

Од укупног броја незапослених лица која активно траже посао, 280 лица су особе са инвалидитетом (сразмеран број мушкараца и жена), од којих се 222 лица изјаснило да жели посредовање у запошљавању.

2.4.2 Старосна структура активних незапослених

На подручју града Ужица (укључујући Градску општину Севојно), посматрано према старости, највеће учешће у регистрованој незапослености имају лица између 50-54 године (14%), затим 55-59 година (13,2%), затим 45-49 године (13,1%), затим 40-44 (11,7%), затим следе лица између 25-29 година старости (11,5%), 30-34 година (11,3%), затим 35-39 година (10,2%) , 20-24 година (7,4%), 60-65 година (6%) и 15-19 године (1,6%).

У табели 7. приказан је упоредни преглед незапослених лица према годинама старости у граду Ужицу.

Категорија	Град Ужице			
	2016 (октобар)		2017(децембар)	
	Укупно незапослених	Укупно незапослених у %	Укупно незапослених	Укупно незапослених у %
Године старости				
15-19	118	2,3	68	1,6
20-24	391	7,7	312	7,4
25-29	663	13	480	11,5

30-34	586	11,5	472	11,3
35-39	545	10,8	428	10,2
40-44	573	11,3	489	11,7
45-49	606	12	548	13,1
50-54	693	13,7	586	14
55-59	617	12,2	554	13,2
60-65	271	5,4	251	6

Табела 7. Упоредни преглед незапослених лица према годинама старости 2016/2017. град Ужице са Градском општином Севојно
Извор: НСЗ, филијала Ужице

У табели 8. приказана је старосна структура незапослених по полу у децембру 2017. године.

ГРАД УЖИЦЕ			
Године старости	Укупно незапослених	Жене	Мушкарци
15-19	68	27	41
20-24	312	148	164
25-29	480	277	203
30-34	472	300	172
35-39	428	261	167
40-44	489	283	206
45-49	548	324	224
50-54	586	335	251
55-59	554	289	265
60-65	251	62	189
Укупно	4188	2306	1882

Табела 8. Старосна структура незапослених по полу децембар 2017. година Град Ужице са Градском општином Севојно
Извор: НСЗ, филијала Ужице

У 2017. години, може се закључити да се на територији града Ужица повећао број старијих незапослених лица у односу на претходне године, што је последица слабљења привреде која доводи до великог броја технолошких вишкова. Најзаступљеније групације незапослених по старосној структури су лица старости од 50 до 54 године, затим од 55-59 и 45-49 година старости. Од укупног броја незапослених 55,1% су жене, од којих највеће учешће имају жене старости између 45-54 година (15,7%). Према старосној структури незапослених мушкараца, највеће учешће имају мушкарци од 50 до 59 година живота (12,3%).

2.4.3. Активна незапослена лица према образовној структури

Ако посматрамо структуру активно незапослених лица у граду Ужицу (укључујући Градску општину Севојно), према стручној спреми и полу, долазимо до закључка да је у децембру месецу 2017. године:

- највише незапослених лица са трећим и четвртим степеном стручне спреме (56,6%),
- највећи број незапослених жена са четвртим степеном стручне спреме (17,9%),
- највећи број незапослених мушкараца са трећим степеном стручне спреме (16,6%).

У табели 9. Приказана је структура незапослених лица у граду Ужицу, према степену образовања у децембру 2017. године.

Незапослена лица Град Ужице				
Категорије	УКУПНО	УКУПНО	ЖЕНЕ	МУШКАРЦИ
	Степен стручне спреме	I	667	313
II		199	126	73
III		1186	492	694
IV		1186	750	436
V		39	10	29
VI		406	283	123
VII-1		500	331	169
VII-2		4	1	3
VIII		1	0	1

Табела 9. Структура незапослених лица у граду Ужицу, према степену образовања у 2017. години
Извор: Национална служба за запошљавање, филијала Ужице

2.4.4. Структура према дужини чекања на евиденцији

Табела 10. приказује структуру незапослених према трајању незапослености и полу у децембру 2017. године.

децембар 2017.год	До 1 год.	Од 1 до 2 год.	2-3 год.	3-5 год	5-8 год	8-10 год	Преко 10
Мушкарци	745	307	158	228	212	86	146
Жене	857	335	226	269	283	103	233
Укупно	1602	642	384	497	495	189	379

Табела 10. Структура незапослених према трајању незапослености, полу у децембру 2017. год. Град Ужице
Извор: НСЗ, филијала Ужице

Ако посматрамо структуру незапослених, највеће учешће у регистрованој укупној незапослености према дужини чекања на запослење имају жене и мушкарци који су на евиденцији до 1 године.

3. ПРЕГЛЕД СТАЊА У ГРАДУ УЖИЦУ У КОНТЕКСТУ УНАПРЕЂЕЊА ПОЛОЖАЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У ПЕРИОДУ ДО 2018. ГОДИНЕ

Ужице је заједница која је одређена за унапређење инклузије особа са инвалидитетом. Процењује се да у Ужицу око 10% становништва чине особе са инвалидитетом што чини преко 5.000 особа. Од овог броја око 3.000 је учлањено у једно од 11 организација особа са инвалидитетом које функционишу у на територији града Ужица.

У претходних петнаест година Ужице је, у сарадњи са невладиним сектором и надлежним установама и институцијама, а уз подршку ресорних министарстава и републичких органа, као и страних и домаћих партнера и донатора, у многе радило на унапређењу положаја особа са инвалидитетом, пре свега у неколико најзначајних сфера:

I Побољшање доступности и приступачности јавних ресурса града Ужица особама са инвалидитетом

- Град Ужице, Дирекција за изградњу и Удружења особа са инвалидитетом су 2006. године реализовали пројекат „Ужице град без препрека“ којим је започето стварање приступачности и тада обављена изградња 15 приступних рампи на јавним објектима и установама у граду, извршена је изградња 48 прелазних рампи између коловоза и тротоара (пешачки прелаз) на улицама у ужем центру града и обављена је уградња 26 комплета уређаја за звучне сигнале на 7 семафорисаних раскрсница у центру града.
- У наредном периоду, 2009. године, град Ужице је донео Одлуку о јавним паркиралиштима и Правилник о условима и начину коришћења јавних паркиралишта од стране повлашћених корисника. У складу са овим документима на свим градским паркиралиштима су обележена места за паркирање возила која користе особе са инвалидитетом, а надлежна служба градске управе издаје решења о коришћењу обележених места на основу које се се добија налепници за коришћење паркинга особа са инвалидитетом.
- Од 2006. до данас, у сарадњи са удружењима особа са инвалидитетом, надлежно јавно предузеће, тада ЈП Дирекција за изградњу, данас ЈП Ужице развој, сукцесивно, у складу са потребама особа са инвалидитетом као појединаца или као удружења особа са инвалидитетом, излази у сусрет и отклања архитектонске баријере онолико колико је то технички могуће и у складу са, за то, расположивим финансијским средствима.

У наредном периоду неопходно је „оборити ивичњаке“ и у широј градској зони на пешачким прелазима, рампе које нису у складу са принципима „Универзалног дизајна“ преправити, изградити нове рампе на јавним површинама, улазима у установе и институције и радити на приступачности јавног градског превоза.

II Унапређење положаја особа са инвалидитетом у образовању кроз пуну примену инклузивног модела

- Град Ужице је на основу Правилника о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику, октобра 2010. године формирао Интерресорну (међусекторску) комисију, која представља промену парадигме комисије за категоризацију деце, која је укључивала само медицински модел процене детета.

На основу наведеног правилника, где се процена заснива на индивидуализованом и целовитом приступу детету у сагледавању његових потреба за додатном подршком из сва три система и где се за свако дете ради индивидуални план подршке примерен потребама детета у тренутку процене.

- Град Ужице је формирао посебну буџетску линију за финансирање мера подршке предложених од стране Интерресорне комисије. Комисија је досад примила преко сто захтева за процену додатне подршке деци/ученицима и предложила мере посредне или непосредне подршке у виду финансирања: 21 пратиоца за личну помоћ деци у образовању, набавке и коришћења разних асистивних средстава, бесплатан превоз детета и пратиоца до школе или вртића, примене прилагођених програма у образовању, уписа у одељења или школу за ученике са сметњама у развоју, појачан логопедски и дефектолошки третман у ОШ за ученике са сметњама у развоју „Миодраг В. Матић“ у Ужицу, похађање бесплатног вртића и припремног предшколског програма, увећан износ дечијег додатка, помоћ породицама за лечење детета, набавке лекова који нису покривени РФЗ-ом и друге видове подршке.

III Побољшање здравствене заштите и услуга из ове области за особе са инвалидитетом

У протеклих 10 година учињени су значајни помаци у погледу доступности и пружању услуга здравствене заштите особама са инвалидитетом у Здравственом центру Ужице:

- Најпре је 2010. године набављена гинеколошка опрема за прегледе жена са инвалидитетом
- Исте године је уведена процедура узимања лабораторијских налаза од непокретних и пацијената са потешкоћама у кретању, у приземљу болнице, с обзиром да је сама лабораторијска служба неприступачна и тешко прилагодљива за особе са инвалидитетом.
- 2013. године набављена је мобилна стоматолошка опрема погодна за третман особа са инвалидитетом у општој анестезији, која је до тада постојала само у Београду.

Набавка ове опреме резултат је акције „Прва труба света за децу Ужица“ коју су организовали Удружење инвалида церебралне и дечије парализе Ужице на иницијативу родитеља деце са сметњама у развоју, у сарадњи са партнерима: Ужичанином Дејаном Петровићем, музичарем - мајстором трубе, Градом Ужицем и Здравственим центром Ужице. У акцији су добровољним прилозима и донацијама учествовали заинтересовани грађани и правни субјекти.

- Здравствени центар је, у сарадњи са Заједницом организација особа са инвалидитетом, 2014. године, донео одлуку којом је предвидео критеријуме за добијање „Приоритетних картица за особе са инвалидитетом“.

Ове картице омогућавају да особе са инвалидитетом имају предност приликом заказивања прегледа и коришћења лекарских третмана.

- Исте године су, у кругу болнице, обележена додатна два паркинг места за особе са инвалидитетом (једно испред пријемне службе и једно у близини улаза у круг), а постепено се, у сарадњи са надлежним јавним предузећима, прилагођавају и улази и амбуланте за особе које су непокретне или им је кретање отежано.

IV Пружање социјалних услуга за што већи број корисника

Укупан број корисника услуга који су уписани у регистар Центра за социјални рад на територији града Ужица у месецу јануару 2017. године је 2861, од тога: одрасла лица 915, деца 1007, млади 117 и старија лица 822.

Град Ужице, у складу са Законом о социјалној заштити и Одлуци о социјалној заштити града Ужица, финансира пружање следећих услуга социјалне заштите:

- Услуга "Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју" – успостављена је 2010. године, пружалац услуге је Дом за децу и омладину "Петар Радовановић", за 20 корисника;
- Услуга "Помоћ и нега у кући за децу са сметњама у развоју" је успостављена 2011. године, кроз пројекат "Хајде да растемо заједно" (финансијер Европска унија), када је пружалац био Центар за социјални рад Ужице, потом је услуга редефинисана у услугу "Помоћ у кући за децу са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом" и од јуна 2017. године пружалац је Удружење инвалида церебралне и дечије парализе из Ужица, за 12 корисника;
- Услуга "Лични пратилац детета" успостављена је 2012. године, а од 2017. године овлашћени пружалац услуге је Удружење дистрофичара Златиборског округа – Ужице, за 21 корисника;
- Услуга "Персонална асистенција" је услуга коју је од 2011. до 2016. године пројектно пружало Удружење дистрофичара златиборског округа Ужице. Од 2016. године ова услуга се финансира из буџета Града, пружалац је Удружење дистрофичара златиборског округа Ужице, за 3 корисника.
- Услуга "Прилагођени превоза за кориснике Дневног боравка за децу и младе са сметњама у развоју" успостављена је 2011. године кроз пројекат "Хајде да растемо заједно" и током 2011., 2012., и 2013. године, финансирана је из средстава пројекта. Завршетком пројекта, од 2014. године до данас, услуга се финансира из буџета града Ужица, пружалац је Удружење инвалида церебралне и дечије парализе из Ужица, за кориснике услуге Дневног боравка.

V Унапређење рада и функционисања организација особа са инвалидитетом

Ужице је једини град у Србији у коме све организације особа са инвалидитетом наступају и раде заједно по питањима од заједничког интереса. Тај наступ и рад артикулисан је кроз Заједницу организација особа са инвалидитетом која окупља 11 организација особа са инвалидитетом са територије града Ужица.

До 2013. године град Ужице кроз апропријације преко посебне буџетске линије финансира рад и активности организација особа са инвалидитетом. Од 2013. године, у складу са пројектним финансирањем, путем расписивања јавног позива, град финансира/суфинансира пројектне активности ових организација.

У наредном периоду је потребно наставити рад на даљем унапређењу положаја особа са инвалидитетом, кроз дефинисање кључних области рада и конкретних активности са циљем подизања квалитета живота и побољшања положаја особа са инвалидитетом.

I Методологија израде Акционог плана

Акциони план је сачињен је од стране представника Заједнице организација особа са инвалидитетом града Ужица.

Применом партиципативне методе дефинисане су области, специфични циљеви, мере, активности и други елементи акционог плана.

II Идентификација проблема

Проблеми са којима се особе са инвалидитетом сусрећу у Ужицу су односе се на следеће области:

- 1) приступачност;
- 2) социјална и здравствена заштита;
- 3) запошљавање.

III Циљеви

Општи циљ Акционог плана је унапређење положаја особа са инвалидитетом у Ужицу.

Специфични циљеви Акционог плана су:

1) Смањене баријере које отежавају инклузију особа са инвалидитетом

Потребно је наставити активности усмерене на уклањање свих врста баријера које отежавају инклузију особа са инвалидитетом, како оних које отежавају кретање, тако и оних које стоје које отежавају свакодневни живот особама са сензорним врстама инвалидитета (особе са оштећењем вида и особе са оштећењем слуха).

Неопходно је радити на повећању приступачности у што већем броју градских служби, установа и институција, јавног превоза, уз паралелно проширење зона приступачних за кретање на шире градске и приградске зоне.

2) Унапређене услуге социјалне заштите за особе са инвалидитетом

Овај циљ је неопходно реализовати кроз повећање обухвата постојећих услуга социјалне заштите (повећање броја корисника), подизање квалитета постојећих услуга у складу са потребама и сугестијама корисника, али и кроз увођење нових услуга за којима постоји потреба, као што су услуга предаха, становање уз подршку, дневни боравак за старије особе са сметњама у развоју и сл.

3) Повећана запосленост особа са инвалидитетом

Град Ужице приступа на афирмативан начин питању незапослености особа са инвалидитетом, користећи механизме које углавном иницира Национална служба за запошљавање и то на републичком нивоу кроз имплементацију Активних мера запошљавања. Најзаступљенија мера, која обухвата највише особа са инвалидитетом јесу „Јавни радови“, преко којих су особе са инвалидитетом запослене на неколико месеци у току године.

Међутим, ове мере дају парцијалан и краткорочан ефекат.

Неопходно је успоставити модел дугорочног и одрживог запошљавања особа са инвалидитетом, било кроз имплементацију неког од модела социјалног предузетништва, активнијег промовисања бенефита који имају послодавци који запосле особу са инвалидитетом, или кроз преквалификацију и доквалификацију особа са инвалидитетом које су завршиле школовање.

Потребно је иницирати промене и прилагођавања постојећих образовних профила, као и увођење нових профила, у оквиру Дуалног образовања. Особама са инвалидитетом потребни су програми прилагођени њиховим могућностима, а у исто време атрактивни и тражени на тржишту рада.

Структура акционог плана предвиђа у оквиру сваке области и специфичног циља - мере, активности, индикаторе, одговорне реализаторе мера и наводи учеснике у реализацији мера, рокове реализације и потребне ресурсе.

IV Праћење спровођења Акционог плана

Градско веће ће образовати мешовиту радну групу, која ће пратити спровођење акционог плана, прибављати податке и сачињавати извештаје о реализацији планираних мера и активности, као и упозоравати на ризике у његовој реализацији.

Мешовита радна група подносиће Градском већу редовне годишње извештаје о праћењу спровођења Акционог плана, као и ванредне извештаје по потреби.

ТАБЕЛА АКЦИОНОГ ПЛАНА

1. Област: Приступачност				
Специфични циљ: Смањене баријере које отежавају инклузију особа са инвалидитетом				
Индикатори за достизање специфичног циља: Број објеката у којима се пружају јавне услуге, којима је обезбеђена приступачност особама са инвалидитетом Број аутобуса градског превоза који имају звучну најаву станица Број аутобуса градског превоза који имају крупна слова и бројеве са контрастним бојама Број нископодних аутобуса Број преводилаца за знаковни језик				
Мера	Активности	Одговорни реализатор и учесници у реализацији мере	Рок	Потребни ресурси
1.1. Унапредити приступачност јавних установа и служби у Ужицу.	1.1.1. Урадити мапу приступачности државних органа и јавних служби у Ужицу (Суд, СУП, Народна библиотека, Народно позориште, Центар за социјални рад, здравствене установе итд.), с циљем обезбеђења информација особама са инвалидитетом о приступачним и неприступачним органима и службама, као и ради даљег планирања унапређења приступачности ових објеката.	Реализатор: Град Ужице Учесници: Организације цивилног друштва за особе са инвалидитетом, Државни органи и јавне службе у Ужицу	31.12.2018.	Извор: Буџет Града ⁴ Износ: Допринос Града Ужица (градских служби и јавних предузећа).
	1.1.2. Обезбедити да аутобуси градског превоза имају крупна слова и бројеве са контрастним бојама.	Реализатор: Град Ужице Учесници: Бечеј превоз, Организације цивилног друштва за особе са инвалидитетом	31.12.2018.	Извор: Ужице Развој, Бечеј превоз Износ: 200.000,00
	1.1.3. Обезбедити да барем један градски аутобус има звучну најаву станица.	Реализатор: Град Ужице Учесници: Бечеј превоз	31.12.2018.	Извор: Ужице Развој Износ: 100.000,00
	1.1.4. Обезбедити по један нископодни аутобус (са платформом) годишње 1.1.4. Обезбедити по један нископодни аутобус (са платформом) годишње и нивелисати аутобуска стајалишта у складу са тим	Реализатор: Град Ужице Учесници: УЕ Развој, Бечеј превоз	31.12.2020.	Извор: УЕ Развој, Извор: Градска управа за инфраструктуру и развој, Ужице развој, Бечеј превоз Износ: 11.500.000,00

⁴ Град Ужице ће настојати да средства предвиђена за остваривање циљева из овог одкумента обезбеди у предвиђеним оквирима, али у складу са укупним расположивим буџетским средствима за сваки од циљева у датом периоду.

Истовремено, Град је у обавези да обезбеди подршку остваривању сваком од циљева наведених у овом документу, у виду суфинансирања донаторских пројеката и програма који ће на конкретан начин допринети остваривању било ког од ових циљева.

	<p>1.1.5. На паркиралиштима за особе са инвалидитетом: (а) обновити боје; (б) поставити вертикалну сигланизацију; (в) поставити табле испод знака за паркинг особа са инвалидитетом, са знаком који је идентичан налепници које издаје Град за коришћење паркинга особа са инвалидитетом.</p> <p>1.1.6. Извршити ревизију места за паркирање особа са инвалидитетом, услед индикација да има потребе за повећањем броја ових места.</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесници: УЕ Развој, Бечеј превоз</p>	<p>31.12.2020.</p>	<p>Извор: Буџет града</p> <p>Износ: 500.000,00</p>
		<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесници: УЕ Развој, Организације цивилног друштва за особе са инвалидитетом, ЈКП Биоктош</p>	<p>31.12.2018.</p>	<p>Извор: Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом</p> <p>Износ: Допринос</p>
	<p>1.1.7. Обезбедити превођење на знаковни језик, путем обезбеђења најмање још једне особе за превођење на знаковни језик, или органозовати школу знаковног језика да би свака установа имала особу из реда запослених која зна знаковни језик.</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесници: Организације цивилног друштва за особе са инвалидитетом, Јавне установе / службе, НСЗ</p>	<p>31.12.2019.</p>	<p>Извор: Донаторска средства</p> <p>Износ: 500.000,00</p>
<p>1.2. Унапредити приступачност спортских капацитета (терена, базена, фискултурне сале и др.).</p>	<p>1.2.1. Сачинити план унапређења архитектонске приступачности спортских капацитета и реализовати га по утврђеној данамици.</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесници: Организације цивилног друштва за особе са инвалидитетом, Спортске организације</p>	<p>31.12.2018.</p>	<p>Извор: Буџет града</p> <p>Износ: Допринос Града Ужица (градских служби и јавних предузећа).</p>
	<p>1.2.2. Сачинити спразум о коришћењу спортских капацитета деце са сметњама у развоју и инвалидитетом, са једном или више школа и са Домом за децу и омладину "Петар Радовановић" у Ужицу и другим јавним спортским просторима у граду.</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесници: Организације цивилног друштва за особе са инвалидитетом, Дом за децу и омладину "Петар Радовановић" у Ужицу, Школе</p>	<p>31.12.2018.</p>	<p>Извор: Школе, Дом „Петар Радовановић“ у Ужицу, Установа „Велики парк“</p> <p>Износ: Допринос</p>
<p>2. Област: Социјална и здравствена заштита</p>				
<p>Специфични циљ:</p> <p>Унапређене услуге социјалне и здравствене заштите за особе са инвалидитетом</p>				
<p>Индикатори за достизање специфичног циља:</p> <p>Број корисника дневних услуга у заједници за особе са инвалидитетом и децу са сметњама у развоју и инвалидитетом Број корисника услуга подршке за самостални живот особа са инвалидитетом и деце са сметњама у развоју и инвалидитетом Извршена анализа потреба за новим услугама и програмима за особе са инвалидитетом и децу са сметњама у развоју и инвалидитетом</p>				

Мера	Активности	Одговорни реализатор и учесници у реализацији мере	Рок	Потребни ресурси
<p>2.1. Обезбедити услуге социјалне и здравствене заштите за особе са инвалидитетом и децу са сметњама у развоју и инвалидитетом, путем унапређења постојећих и развојем нових услуга</p>	<p>2.1.1. Услуге социјалне заштите прописане Одлуком о социјалној заштити Града Ужица, и то: дневне услуге у заједници: помоћ у кући за децу са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом; дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју; лични пратилац детета; услуге подршке за самосталан живот: персонална асистенција – унапредити путем повећања капацитета с циљем омогућавања пружања услуга већем броју корисника (особа са инвалидитетом и деци са сметњама у развоју и инвалидитетом).</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесник: Пружалац услуге</p>	<p>31.12.2020.</p>	<p>Извор: Буџет Града</p> <p>Износ: Увећавати ставку у буџету за социјалне услуге за до 20% на годишњем нивоу у складу са уоченим потребама</p>
	<p>2.1.2. Услугу дневни боравак унапредити тако што ће се (а) организовати групе по узрасту корисника на децу и младе и одрасле и старије кориснике и пружати у посебним просторијама; или (б) омогућавањем да услугу пружа нови пружалац за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом.</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесник: Пружалац услуге</p>	<p>30.06.2019.</p>	<p>Извор: Буџет града</p> <p>Износ: 500.000,00</p>
	<p>2.1.3. Размотрити могућност развоја Дневног центра у оквиру кога би се пружала услуга дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом и услуга предах смештаја.</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесник: Пружалац услуге</p>	<p>31.12.2020.</p>	<p>Извор: Донаторска средства</p> <p>Износ: 3.600.000,00</p>
	<p>2.1.4. Обезбедити услугу становање уз подршку за особе са инвалидитетом, прописивањем у Одлуци о социјалној заштити Града Ужица и опредељењем буџетских средстава за одрживо финансирање.</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесник: Пружалац услуге</p>	<p>31.12.2020.</p>	<p>Извор: Буџет Града, Донаторска средства</p> <p>Износ: 4.200.000,00 за успостављање 5.000.000,00 за финансирање услуге</p>
	<p>2.1.5. Извршити анализу потреба особа са инвалидитетом и деце са сметњама у развоју и инвалидитетом за новим услугама и програмима у области социјалне заштите.</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесници: Центар за социјални рад „Ужице“, Организације цивилног друштва за особе са инвалидитетом</p>	<p>31.12.2018.</p>	<p>Извор: Буџет града - Интерна средства, Организације особа са инвалидитетом</p> <p>Износ: Допринос</p>
	<p>2.1.6. Обезбедити једног физиотерапеута за особе са инвалидитетом, при Дому здравља „Ужице“.</p>	<p>Реализатор: Град Ужице</p> <p>Учесници: Организације цивилног друштва за особе са инвалидитетом, Здравствена установа „Дом здравља Ужице“</p>	<p>31.12.2020.</p>	<p>Извор: Буџет Града (увећати ставку за невладине организације, ради покривања трошкова рада физиотерапута или наћи адекватнији начин)</p> <p>Износ: 600.000,00 на годишњем нивоу</p>

3. Област:**Запошљавање****Специфични циљ:
Повећана запосленост особа са инвалидитетом****Индикатори за достизање специфичног циља:**

Број и врста подстицајних мера за запошљавање особа са инвалидитетом
 Број и врста пружене подршке за оснивање предузећа за запошљавање особа са инвалидитетом
 (у области менаџмента, за израду бизнис плана и вођење послова; саветодавна подршка и др.)
 Број запослених односно радно ангажованих особа са инвалидитетом код послодаваца
 Број запослених односно радно ангажованих особа са инвалидитетом кроз јавне радове

Мера	Активности	Одговорни реализатор и учесници у реализацији мере	Рок	Потребни ресурси
3.1. Подстицање послодаваца за запошљавање особа са инвалидитетом	3.1.1. Извршити мапирање свих послодаваца у Ужицу, (јавних и приватних), с циљем увида стање запослености особа са инвалидитетом.	Реализатори: Град Ужице, Национална служба за запошљавање, Регионална привредна комора Златиборског управног округа, Регионална развојна агенција Златибор Учесници: Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом	31.06.2019.	Извор: Буџет града – Интерна средства, НСЗ, РПК Износ: Допринос
	3.1.2. Креирати подстицајне мере и издавати средства за запошљавање особа са инвалидитетом.	Реализатори: Град Ужице, Национална служба за запошљавање, Регионална привредна комора Златиборског управног округа, Регионална развојна агенција Златибор Учесници: Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом	31.12.2019.	Извор: Буџет Града Износ: 500.000,00
3.2. Развој механизма подршке иницијативама за оснивање предузећа за запошљавање особа са инвалидитетом	3.2.1. Пружање подршке у области менаџмента за израду бизнис плана и вођење послова; саветодавна подршка и др.	Реализатори: Град Ужице, Регионална привредна комора Златиборског управног округа, Регионална развојна агенција Златибор Учесници: Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом	31.12.2020.	Извор: Донаторска средства, Интерна средства - допринос Износ: 1.000.000,00
3.3. Унапређење запошљавања особа са инвалидитетом	3.3.1. Идентификовати потребе на тржишту рада за запошљавањем на одређеним пословима	Реализатори: Регионална развојна агенција Златибор, Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом и Национална служба за запошљавање Учесници: Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом, Послодавци	31.12.2018.	Извор: Национална служба за запошљавање Износ: Интерна средства - допринос
	3.3.2. Идентификовати капацитете (знања, вештине, компетенције) особа са инвалидитетом за обављање одређених послова.	Реализатори: Национална служба за запошљавање, Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом Учесници: Град Ужице, Регионална привредна комора Златиборског управног округа, Регионална развојна агенција Златибор	31.12.2018.	Извор: Национална служба за запошљавање Износ: Интерна средства - допринос

	<p>3.3.3. Разvijati и реализовати програме унапређења капацитета особа са инвалидитетом, ради запошљавања – у складу са резултатима активности 3.3.1. и 3.3.4. Договарање са једним бројем послодаваца ради запошљавања особа са инвалидитетом које заврше одговарајући програм обуке и стекну потребне компетенције за рад на конкретним пословима. Одабир послодаваца и спровођење перманентне кампање.</p>	<p>Реализатори: Град Ужице, Регионална привредна комора Златиборског управног округа, Регионална развојна агенција Златибор</p> <p>Учесници: Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом, Послодавци</p>	<p>31.12.2020.</p> <p>31.12.2020.</p>	<p>Извор: Донаторска средства</p> <p>Износ: 1.000.000,00</p> <p>Извор: Интерна средства</p> <p>Износ: Допринос</p>
<p>3.4. Наставити са радним ангажовањем и запошљавањем особа са инвалидитетом у оквиру јавних радова</p>	<p>3.4.1. Наставити са подршком запошљавања односно радно ангажовања кроз јавне радове, особа са инвалидитетом као учесника у пружању услуге помоћ у кући за особе са инвалидитетом.</p>	<p>Реализатори: Град Ужице, Национална служба за запошљавање</p> <p>Учесници: Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом Послодавци</p>	<p>31.12.2020.</p>	<p>Извор: Буџет Града</p> <p>Износ: 3.600.000,00</p>
	<p>3.4.2. Подржавати запошљавање односно радно ангажовање особа са инвалидитетом кроз јавне радове на држим пословима.</p>	<p>Реализатори: Град Ужице, Национална служба за запошљавање</p> <p>Учесници: Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом Послодавци</p>	<p>31.12.2020.</p>	<p>Извор: Буџет Града</p> <p>Износ: 18.000.000,00</p>
	<p>3.4.3. Створити предуслове за одрживо и дугорочно запошљавање особа са инвалидитетом, у складу са моделима које пружа Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом</p>	<p>Реализатори: Организације цивилног друштва особа са инвалидитетом, Град Ужице</p> <p>Учесници: Особа са инвалидитетом</p>	<p>31.12.2020.</p>	<p>Извор: Донаторска средства</p> <p>Износ: 72.000.000,00</p>